

ie eenige de aange-
ogeleer
e Hoog-
reening
angesteld.
voorzien
de Theo-
of toren der
e Cur-
waar heb-
en wordt
ken door
der Theo-
der Ver-
olg. In-
atorium
lentie van
ogeleeren
niet niet
ene Gene-
e binnen
n de zaak
de paus
in Grand-
om voor
tot de Sy-
hertelijk
lat ook de
ig tot een
evorderlijk
bloei der
n Broeder
lijk beant-
ldags.
5 en opett
ig.
en worden
e broeders
wingen en
as inziden,
nendenen-
c, s. wor-
elven, een
n van ds.
6 aldus te
die onder-
eld volgens
t te stellen
erken vrij-
ogeleer
rklaring te
l van de
er Onder-
et met dien
r de al of
der Sta-
ode alleen
gie onder-
eld volgens
Formulier
et nalding
wordt voor
e besluit,
lezen;
gie onder-
eld volgens
te stellen
en vrijheid,
eraar in de
g te onder-
de Statuten
erwijs aan-
a dien ver-
e Generale
Theologie,
als hetgeen
nieren van
t wordt ge-
eijver de al
er Statuten
leen wordt
er bezwaar-
land. Ook
angenomen,
sitting met
middags.
het zingen
salm 93 en
mit Gelder-
us G. van
gevaardigde
n door zijn
gen worden
et over de
os c. s. ter
het voorstel
men aange-
ontvangen
Kerken tot
ide bedrag
een hunne

toelagen); terwijl hetgeen de Vereniging voor Hooger Onderwijs aan hare Hooggeleerden meer uitkeert, hetzij aan traktement, hetzij aan pensioen, hun door de Vereniging voor Hooger Onderwijs wordt verstrekt.
Talen jaro wordt één der door de Generale Synode voor de Theologische opleiding uitge- schreven kerkcolleenten gestort in de kas van Vereniging voor Hooger Onderwijs.
Evenzoo geschiedt met Art. 8, dat aldus luidt: *Evenzoo de Vereniging voor Hooger Onder- wijs, hare zijds, houden ook de Kerken door middel van hare Curatoren toezicht op het onder- wijs der Hooggeleerden in de Theologie.*
Deze zijn als hooggeleerden in de Theologische Faculteit onderworpen aan de regelingen, die voor de Universiteit gelden. Indien er conflict tusschen de verplichtingen die de Hoog- geleerden hebben als Hooggeleerden van wege de Kerken aangelegd, en die welke op hen rusten als Hooggeleerden der Theologische Faculteit, zal de Generale Synode in laatste instantie uitspraak doen.
Ook art. 9 wordt aldus aangenomen, luidende: *De Kerken hebben het recht wegens afwij- king in de leer of eergerijken wandel de Hoog- geleerden in de Theologie te schorsen en te ont- slaan. Zij doen hiervan in een gemotiveerd schrijven mededeeling aan de Directeuren van de Vereniging voor Hooger Onderwijs, die zich verbinden deze schorsing en dit ontslag voor deze Hooggeleerden ook hanczijds te doen gelden.*
De Kerken oefenen dit recht van schorsing uit door middel van hare Curatoren; maar het definitief ontslag kan alleen gegeven worden door de Generale Synode.
Indien de geschichte in appel komt, gaat de schorsing niet in, totdat de Provinciale Synode, onder welke hij ressorteert, heeft beslist.
Art. 10 lukt eenige bespreking uit en wordt daarna evenzoo ongewijzigd vastgesteld als volgt:
De Curatoren der Kerken en de Directeuren der Vrije Universiteit hebben het recht, na over- leg en in overeenstemming met elkander, eenen Hooggeleer, die ongeschikt blijkt voor het onder- wijs of de opleiding, op non activiteit te stel- len, mits met toekenning van het in artikel 7 genoemde pensioen als vastgesteld. Indien deze overeenstemming niet verkregen wordt, beslist de Generale Synode.
Op gelijke wijze wordt art. 11 aangenomen. Het luidt:
De Hooggeleerden geven les in de vakken, door de Curatoren der Kerken en de Direc- teuren en de Curatoren der Vrije Universiteit, in overleg met elkander, hun bij hunne be- noeming opgedragen, behoudens de wijzigingen, die daarna later met hun eigen goedvinden worden aangebracht, terwijl zij daarbij voort- zich houden aan de Series Lectionum, door de Curatoren der Vrije Universiteit vastgesteld.
Evenzoo, na korte toelichting, art. 12, dat aldus luidt:
Tot de theologische colleges worden na afge- legd propaedeutisch examen alleen zulke stu- denten toegelaten, die een goed getuigenis aan- gaande behoudens en leven overleggen.
In geval iemand aan laatstgenoemde voor- waarde niet voldoet, wordt over zijne toelating door de Hooggeleerden in de Theologie beslist.
Art. 13, in beide voorstellen gelijkloeiend, wordt zonder hoofdlijke stemming aangenomen:
De Hooggeleerden in de Theologie zijn ver- plicht toezicht te houden op leer en leven der theologische studenten.
Art. 14 lukt slechts weinig bespreking uit, tot verduidelijking van de bedoeling, en wordt daarna onveranderd aangenomen. Het luidt:
De Vereniging voor Hooger Onderwijs ver- bindt zich, van de Overheid in het geheel geen subsidie of voorwaarde te aanvaarden voor de Theologische Faculteit of voor hare Hooggeleerden, en ook voor de Universiteit in het algemeen geen voorwaarde te aanvaarden, die het bij dit contract aan de Gereformeerde Kerken toe- gekende zeggenschap over de Theologische Faculteit ook maar enigzins in gevaar zouden brengen.
Art. 15 blijkt meer gedachtenwisseling te wekken, met het oog op de daarin gelegen moeilijkheid. In den loop der discussie wordt in het artikel door de voorstellen Bavinck e. a. nog een wijziging gebracht. Dr. van Goor dient nog een amendement in, tot algeheele wijziging der woorden, waarin de moeilijkheid schuilt. Dit amendement wordt bij hoofdlijke stemming verworpen. Daarna wordt het artikel aangenomen als volgt:
Van wege de Kerken worden tien Curatoren benoemd. Deze benoeming geschiedt door de Generale Synode, in dier voege, dat er rekening worde gehouden met de tweeledig opvatting, die in de kerken gevonden wordt omtrent de opleiding tot den dienst des woords, en de een- heit van deze Curatoren benoemd worde uit hen die gestudeerd hebben aan de Theologische School, en de andere helft uit hen die hunne opleiding verkregen aan een der universiteiten hier te lande.
Art. 16, in beide voorstellen gelijkloeiend, wordt onder hoofdlijke stemming aldus vast- gesteld:
De kosten, verbonden aan de vereniging van de Theologische School en de Theologische Faculteit, eventueel ook de kosten van eenen daardoor noodige verplaatsing van de Vrije Universiteit, zullen voor de helft gedragen worden door de Kerken, met dien verstande, dat indien een nieuw gebouw moet worden ingericht, van de kosten hiervoor zal worden afgetrokken de som, die het thans in gebruik zijnde gebouw der Vrije Universiteit bij verkoop opbrengt. De Vereniging geeft voor de ontvangst van het aldus door de Kerken betaalde aandeel in de kosten een hypothecaire schuldbekentenis aan de Kerken; en verplicht zich, indien het con- tract met de Kerken verbroken wordt, deze som binnen één jaar te restitueeren. Bij deze te restitueeren som zullen echter niet in rekening gebracht worden de kosten, aan de verbuizing der Hooggeleerden verbonden.
Voorts zal door de Generale Synode in over- leg met de Vereniging voor Hooger Onderwijs worden vastgesteld, welk aandeel door de Kerken zal betaald worden in de kosten, aan onder- houd der gebouwen enz. verbonden.
Zonder discussie wordt art. 17 aldus vast- gesteld:
Het contract van de Kerken met de Direc- teuren der Vereniging voor Hooger Onderwijs wordt aangegaan voor onbepaalde tijd, met dien verstande, dat het van weerszijden opzeg- baar zal zijn, mits hiervan één jaar van te voren kennis gegeven worde.
Bij Art. 18 komt een amendement ter tafel, om de aangelegenheid, daarin besproken, n. l. de plaats der vestiging van de vereenigde scholen, niet nu te beslissen, maar te stellen in handen van daartoe te machtigen Deputaten. Na be- spreking wordt de beslissing over dit art. tot later uitgesteld.

De slotbepaling wordt aangenomen zonder hoofdlijke stemming, als volgt:
Besluit in verband met het contract.
Daar de Vereniging der Theologische School en der Theologische Faculteit der Vrije Uni- versiteit tot onmiddellijk gevolg heeft de los- making van het Gymnasium (tot hertoe aan de Theologische School verbonden) van de Kerken, behooren de Kerken dadelijk maatregelen te nemen, om bedoeld Gymnasium aan eenen Ver- eeniging over te doen, met bevestiging van de verkregen rechten der Leeraren, thans aan dat Gymnasium verbonden.
De eindstemming wordt nu verdaagd, terwijl tevens wordt besloten geen namiddagzitting te houden, met het oog op nog te houden samen- sprekingen.
De Preses sluit daarna de zitting en Prof. Rutgers gaat in dankzegging voor.
Officiële Berichten.
26 Aug. was voor de Geref. Kerk van Slot- dijk een dag van verheuging, van dankzegging en van heilbede.
Zij vierde met haar geliefden herder en leeraar Dr. W. F. A. Winckel in het vergrootte Kerk- gebouw diens 25 jarige ambtsbediening.
Een kostbaar hulde blijk door de gemeente bijeengebracht, en een allerliefst aandeken door de catechisanten met keur van bloemstukken werden Z. Eerw. aangeboden.
Zang, toespraken in proza en poëzie toonden in de verscheidenheid een lieflijke eenheid. Hetwelk werd besloten door een schoone im- provisatie, tintelend van gloed en leven, voor den feestvierenden leeraar.
We hebben een voorproef gehad van wat ons Zondag e. k. wacht, daar zijn WelEerw. alsdan in de morgengodsdienstoefening de gedachtenis- rede hoopt uit te spreken.
Saterdag, 28 Aug. 1902.
Buitenland.
Duitschland. Uit de acten der Fransch- Geref. kerk te Hamburg.
De Fransch-Geref. kerk te Hamburg was in staat om haar archief ongeschonden te bewaren. Nu en dan werd het een en ander daaruit medegeleed. De Ref. Kerkensetelling wil daarin niet achterblijven en liet daarom een artikel in hare kolommen drukken, waaruit blijkt welk een strijd die kerk in de laatste twee eeuwen gehad heeft, en hoe zij hare taak heeft zoeken te volbrengen. Het komt ons niet ondienstig voor, den quintessens van dit artikel onzen lezers voor te leggen.
De Gereformeerden konden eerst in het mid- den van de 17de eeuw de vrijheid verwerven om openlijk hunne Godsdienstoefeningen te houden. Door bemiddeling van Frederik den Grooten werd het hun vergund ten huize van den Pruisischen minister-resident ongestoord te vergaderen. De overheid van Hamburg liet zich ook niets aan de verzorging van de armen der Fransche Gereformeerden gelegen liggen; daarom moest de kerkeraad alleen daarvoor zorg dragen.
Hoe de kerkeraad dit deed, blijkt uit ver- schillende akten. Zou deed in 1732 de kerk- raad een knaap bij een priuikenmaker zeven jaar lang in de leer. In 1719 besteedde hij een wees bij een costuumaanster uit. De leeftijd zou zes jaren duren. In 1731 werd een knaap bij een chirurgijn in de leer gedaan. De leer- tijd zou echter slechts drie jaren duren, en in dien tijd moest de Chirurg hem als een goed huisservant goed behandelen en hem zijn kunst, voorzover hij die verstand, leeren zonder iets voor hem verborgen te houden.
In 1696 werd aan de ouderlingen en predi- kanten der gemeente te kennen gegeven, dat zij hunne godsdienstoefeningen, die men een tijdlang oogluikend had toegelaten, moesten opgeven en evenals de andere Geref. meeren buiten de stad in de daarvoor bestee, de kerken behoorden te houden.
Deze behandeling in het nieuwe vaderland was voor de Fransche refuigijs geen beletsel om hinnen broeders, die in Frankrijk waren achter- gebleven, en hunne geloofsgenooten di. op de galeien van Duinkerken, Toulon, Marseille en in de gevangnissen smachten, krachtig te steunen.
In een schrijven uit Duinkerken van den 25sten Februari 1712 wordt de gemeente ge- dankt voor de toezending van 370 livres, waar- aan de mededeeling gepaard wordt, dat het getal getrouwen nog slechts 23 bedraagt, die allen door de genade Gods volharden zonder te murmureeren.
Een ander schrijven uit Marseille, waarin ge- dinkt wordt voor ontvangen geld, doet zien in welk een nameeloze ellende de Fransch- Gereformeerden te die plaats gedwongen waren.
Zij, die uit Frankrijk naar Duitschland konden vluchten, werden door de broeders ontvangen en gesteund en van een reispas voorzien, waar- door zij aan de andere gemeenten die zij op hun reis vonden, werden aanbevolen. Deze manier van voorlichten paste niet alleen toe op de landgenooten die van Duitschland kwamen gevloeden, maar ook op andere per- sonen van Gereformeerde belijdenis, die voor hun handwerk op reis waren.
Hoe vijandig men van Lutherische zijde tegen de Gereformeerden gezind was, blijkt uit het feit, dat zij, om stilzwijgend geduld te worden, de overheid moesten omkopen.
Uit de akte blijkt het bijv., dat men bij het begraven van gemeentelieden foelen aan de staatsambtenaren gaf. Toen de Fransche predi- kant Gerard stierf, kreeg een der burgemeesters een douceur van 12 schilling en een ander van 14 schilling. Uit alles blijkt, dat de financiële toestand der gemeente zeer goed moet geweest zijn. Immers zij stuurde de broeders in Frank- rijk, zorgde voor haar eigene armen, en toen bovengenoemde predikant stierf, kon zij voor dien begrafenis een som van f. 900 uitgeven.
In menig opzicht mag de Hamburgsche Fransch Gereformeerde gemeente uit de 17de en 18de eeuw voor een voorbeeld gehouden worden. Het is ons niet bekend, of zij tegen- woordig nog de banier harer belijdenis omhoog houdt.
Engeland. De Wesleyaansche con- ferentie.
Deze vergadering had dit jaar te beslissen of Dr. Agar Beet als professor aan de Theo- logische School te Richmond, al dan niet zou gehandhaafd worden. Een aanklacht was toch tegen genoemden doctor door den predikant John Wilson ingebracht, waarin hem werd ten laste gelegd, dat hij in zijn boek: „De onster- felijkheid der ziel: Een Protest,” meeningen had verkondigd, die in strijd zijn met de belij- denis der Methodistische kerk. De zaak werd in handen gesteld eener commissie, die na een

onderzoek van twee dagen, het volgende als resultaat van haar onderzoek aan de vergade- ring voorlegde. Dr. Beet verwerpt de leeringen, die men gewoonlijk die der vernietiging, der voorwaardelijke onsterfelijkheid, wederherstel- ling aller dingen enz. noemt. Daarentegen leert hij, dat ofschoon de Heilige Schriften leeren, dat alle zielen den dood zullen overleven ge- durende eene periode, waarvoor geen grens kan worden vastgesteld, en dat er een laatste, hope- looze en finale straf zal komen over den on- boetvaardigen, zij het essentiële voortleven der ziel evenmin leeren als ontkennen, en dat terwijl de Schriften geen grond geven voor de hoop, dat de smarten der verlorenen ooit zullen op- houden, zij niet hare eindeloze voortdurende ronduit en categorisch leeren.
Het comité was daarom van oordeel, dat deze leeringen niet in overeenstemming waren met de leer, welke door de Methodistische kerk beleeden wordt. Maar in aanmerking nemende het my- sterieus van de zaak, en de noodzakelijkheid om eenige vrijheid in deze toe te staan, en bedenkende dat Dr. Beet over het algemeen genomen, getrouw de Methodistische leer hand- haafde, ried het comité aan, om in deze zaak geen verdere stappen te doen, op voorwaarde dat Dr. Beet op den kansel, hetgeen hij in zijn boek geleerd had, niet zou verkondigen. De con- ferentie nam dit aldus aan, maar voegde er een tweede voorwaarde aan toe, namelijk, dat Dr. Beet verder niets over het onderwerp zou pu- bliceren zonder de toestemming der conferentie. Dr. Beet nam beide voorwaarden aan.
Maar nu was het de vraag of Dr. Beet pro- fessor in de theologie blijven zou. Men consti- teerde het feit, dat Dr. Beet zijn particuliere gedachte omtrent de eeuwige straffen nooit op den catheder gebracht had, en dat hij voornem- mens was dezelfde gedragwijze te volgen, indien hij werd herbenoemd. Toen men tot stemming overging, bleek het, dat Dr. Beet 329 stemmen op zich vereenigde, terwijl zijn mededinger, de heer Lokyer, er 235 verwierf.
Hierna was een quaestie, die in de laatste jaren de geesten had verdeeld, van de baan. Het resultaat was dus, dat de conferentie de leer van de eenigheid der hellestraffen hand- haafde. Dr. Beet's twijfelingen in deze dragen wilde, maar beslist verbodde deze in zijn onder- wijs of in zijn prediking te leeren.
Ofschoon ons deze handelwijze niet goed toe- schijnt, moeten wij toch erkennen, dat de Me- thodistische conferentie door haar besluit ten opzichte van Dr. Beet, beter de banier van de belijdenis harer kerk heeft opgehouden, dan de algemeene Synode der Vereenigde Vrije Schot- sche kerk, door haar besluit ten opzichte van Prof. Smith.
— De generale Synode der ver- eenigde vrije Schotische kerk.
Deze Synode was van 29 tot 29 Mei te Glasgou bijeen. Voor de tweede maal ver- gaderde men als vereenigde kerk. Uit het verslag der handelingen van genoemde vergadering blijkt, dat twintig predikanten en 25 a 26 me- neenten niet met de vereeniging medegingen. Deze gemeenten tellen 4159 toegelatenen tot het H. Avondmaal, zoodat haar zielestal op 10,000 kan geschat worden. Dit getal is niet groot, wanneer men weet, dat tot de vereenigde kerk thans nog 495,250 deelgerechtigden tot 't He- ren Avondmaal behooren. Des heeft nauwel- jks een procent de getroffen vereeniging voor onaanneemlijk verklaard.
De overvaardigheid van de leden der vrije Schotische kerk is groot; zij brachten in het jaar '91 de kolossale som van ruim dertien miljoen guldens voor kerkelijke doeleinden saam. Dus, als men het zielestal op een mil- joen schat, ruim f. 13 per hoofd. Welke kerk kan op zulke cijfers wijzen? Dit neemt niet weg, dat er in de vergadering op gewezen werd, dat er voor orgels in het afgelopen jaar een som van drie à vier tonnen gouds werd uitge- geven, terwijl de kas voor de zending en de centrale kas voor de predikantstractementen minder inkomsten gehad hadden dan het vorige jaar.
Om te voorkomen dat de kerk in de centra der industrie door het vele verhuizen werd zwakker, besloot men tot het stichten van 80 nieuwe parochies. Men meende, dat daarvoor in de eerste vijf jaren een som van drie miljoen guldens moest beschikbaar zijn.
De hoofdstad der vergadering was: eenen aanklacht eener Synode uit het Hoogland, tegen den hoogleeraar George Adam Smith. Deze professor heeft een boek geschreven over „de moderne critiek en de prediking over het Oude Testament,” waarin meeningen verkon- digd worden, die in een provinciale Synode ontroering hadden gewerkt. De commissie di- namens de algemeene Synode de kerkelijke inrichtingen voor den dienst des Woords regelt, had den hoogleeraar uitgenoodigd om zich over zekere punten nader te verklaren. Dr. Smith liet zich toen hierover volgenderwijze uit. „Ik houd het er voor, dat de moderne critiek, in plaats van den Christen te noodraken zijn ge- loof aan de Heilige Schriften op te geven, aan de voornaamste leeringen der religie vaster steunpunt geeft, dan de oude apologetiek. De God der eerste Israëlieten was naar mijne op- vating eenen stamgodheid, en ofschoon zij deze alleen vereerden, geloofden zij toch vaak aan het bestaan van andere goden, en achtten zij dat andere volken gerechtigd waren tot het vereeren van andere goden. Toch is alleen Israël, uitgaande van hetzelfde niveau als de andere Semitische volken, tot een echt Mono- theïsme (vereeniging van één God) geraakt, waar- uit volgt, dat zij in waarheid eenen openbaring Gods hebben ontvangen. Ik geloof, dat de negen eerste hoofdstukken van Genesis geen werkelijke geschiedenis verhalen, maar dat de openbaring de verhalen omtrent het ontstaan der wereld, mythen en legenden van de vroegste menschheid gebruikt heeft, om Israël zekere godsdienstige waarheden in te prenten: De schepping der wereld door één God, de god- delijke regeering der natuur, de oordeelen Gods over de menschen. Ten opzichte van zekere verhalen betreffende de aartsvaders, neem ik aan, dat zij het karakter dragen van een parabel (gelijkenis), maar ik ben niettegen- staande overtuigd, dat Abraham een historisch persoon geweest is, wiens geestelijke ervaringen het fundament voor den godsdienst van Israël vormden. Ik geloof ook aan het historisch karakter van de verhalen over de Mozaïsche periode.”
Men liet hieruit, dat Prof. Smith sterk onder den invloed van de hedendaagsche Schrift- critiek staat. Toen zijn zaak in behandeling kwam, den 27sten Mei, woonden 3800 menschen, waaronder 800 leden der Synode, de vergade- ring bij; wel een bewijs met welk een belang stelling de loop der debatten gevolgd werd. De ambtgenooten van den aangeklaagde, Kidd, Orr, en zelfs Dr. Rainy pleitten, dat men tegen Prof. Smith niet moest optreden, daar er hier vraagstukken behandeld werden, die niet door

een rechterlijke uitspraak konden worden be- slist, en slechts weinig predikanten verlangden, dat een kerkrechtelijk proces tegen den aan- geklaagde zou worden begonnen. Ook prof. Smith voerde het woord, om te doen uitkomen dat hij aan den Bijbel als de openbaring Gods aan de zondige menschheid geloofde. Hij zeide daarbij, dat beide Testamenten uit de zelfde Goddelijke hand komen en dat het nauwe ethische en historische verband tusschen deze beide onderdelen der Schrift een sterk bewijs was van zijn Goddelijken oorsprong. Het Oude Testament wordt van den aanvang tot het einde door den geest van Christus beziend en wij hebben daarin een groot aantal Profetiën, die niet alleen gewagen van een aardschen Messias, met een staatkundige roeping, ofschoon ook dezen van beteekenis zijn, en in Christus vervuld werden.
Wij hebben daarin de voorspelling van de verschijning des onzienlijken Gods in mensche- lijke vleesch, en in menschele zwakheid, die aan den zedelijke strijd van zijn volk deel- neemt en den vloek en den smaad van hunne zonde draagt. De geschiedenis van het Godde- lijke lijden, door de Profeten voorspeld en door Jezus vervuld, is datgene, wat aan de heilige Schriften hare blijvende en Goddelijke waarde geeft, niet naar onfeilbaarheid, of de een of andere inspiratie-theorie, al zijn die oud of nieuw. Deze schriften alleen verhalen de his- torie van de strijdende en verdragende liefde Gods, die daarboven in den hemel van eeuwige heerschende, in den persoon van Jezus Christus midden onder onze verzoreringen en krankheden gekomen is, om onze smarten op zich te nemen en om tenslotte, naar het woord van Petrus, onze zonden met zijn lichaam op het hout te dragen.” Zoo ongeveer sprak Dr. Smith, en ofschoon het ons Gerefomeerden voorkomt, dat deze hoogleeraar zich door deze woorden deed kennen als iemand, wiens belij- denis lijnrecht tegenover het geloof der gemeente staat, toch kon hij in de oogen der meerder- heid genade vinden.
Na een levendig debat, dat 6 uren duurde, werd met 534 tegen 363 stemmen een resolutie aangenomen, waarbij de Synode uitsprak, dat het plicht der kerk niet was, over het onlangs uitgegeven boek van Prof. Smith een kerkelijk proces te beginnen, zonder dat echter de Ge- neralis Synode door deze beslissing de door den hoogleeraar verkondigde meeningen voor hare rekening wilde nemen. De Synode sprak haar onwankelbare eerbied uit voor het ge- schreven Woord, als het levende orakel, door hetwelk de stem Gods aan zijne kinderen tot leerling, vertroosting en vermaning uitgaat. Daar zij zich niet gevoelen voelt, zich uit te spreken over de vraagstukken, die thans aan de orde zijn, dan alleen wanneer het belang der Chris- telijke waarheid dit kennelijk zou eischen, no- digde zij predikanten en professoren die zich niet deze vraagstukken bezig hielden, uit, daar- voor zorg te dragen, dat in hunne geschriften de eerbied voor de Heilige Schrift duidelijk aan den dag trad, en bij hunne uitingen reke- ning te houden met de gevoelens, welke tot hertoe met het geloovig gebruik van den Bijbel in den geest van ons kerkelijk volk, gepaard gaan. Tenslotte erkent de Synode, dat de vraag- stukken omtrent oorsprong en geschiedenis der bijbelboeken, die sedert een reeks van jaren door geleerden behandeld zijn, verwarring en bezorgdheid bij vele Christenen veroorzaakt. Daarom vermaant zij haar geloofsgenooten, zich niet zoo spoedig door datgene wat zij hooren aangaande beschouwingen omtrent den Bijbel, van haar stuk te laten brengen; de uitgesproken meeningen worden mettertijd wel gewogen, be- oordeeld en op hun juiste waarde geschat. Over alle veranderingen in de menschele meening troont en heerscht God, en zijn woord blijft het gras verdort, de bloem valt af, maar het woord des Heeren blijft in eeuwigheid.
Aldus ongeveer de resolutie der Generale Synode; en het schijnt, dat daarmede de zaak- Smith voorloopig van de baan is. Voor een twintigtal jaren werd Prof. Robertson Smith om dergelijke gevoelens als nu Prof. Smith uitge- spreken had, door de Generale Synode afgezet; maar wij mogen ook niet over 't hoofd zien dat, voor Robertson zijn afscheid reeds, zijne uitingen over het Oude Testament reeds ver- schiedene malen op de Algemeene Synode van de Vrije Schotische kerk ter sprake waren ge- bracht. Ook is het ons een oorzaak van vreemde, dat bovenstaande resolutie niet met eenen overgrote meerderheid werd aangenomen.
Op deze vergadering kwam weder het vraag- stuk van de vereeniging van alle Presbyterianen ter sprake. Er is toch in Schotland nog een Presbyteriaansche Staatskerk. De voorzitter der Synode betoogde, dat, wanneer er slechts eene vrije, nationale Presbyteriaansche Kerk in Schotland gevonden werd, men 200 gemeenten kon vereenigen, en 200 predikantsplaatsen op- gebeven zouden kunnen worden, waardoor jaarlijks 18 tonnen gouds bespaard konden worden, welk geld dan voor andere doeleinden te gebruiken was. Bij de debatten werd echter uitgesproken, dat aan vereeniging met de Presb. Staatskerk niet te denken viel, zoolang zij een Staatskerk bleef. Zelfs kon een voorgestelde resolutie, waarbij aanbevolen werd vriendschap- pelijke betrekkingen met de Staatskerk aan te knopen, geen meerderheid vinden. In de debatten, ook bij benoeming van een nieuwen rector aan het College te Glasgou, kwam duide- lijk uit, dat er twee stroomingen in de vereenigde kerk te onderscheiden zijn, n. l. die van de aan- hangers der voormalige Vrije Schotische kerk, en die der Geunleerde Presbyteriaansche. Tout comme chez nous.
Amerika. Uit de algemeene Synode van de Duitsche Gereformeerden, gehouden te Bal- timore.
De Algemeene Synode van de Duitsche Gere- formeerde kerk vergaderde van 21—28 Mei. De vergadering hield zich voornamelijk bezig met de Zending. Men besloot echter ook eenen nieuwe poging te wagen ten einde tot een betere kerkorde te komen; waarom neemt men de Dordsche kerkenordening niet aan? Het verzoek van een Classis, inzake de 80ste vraag en het antwoord (handelende over de mis) in den Heidelbergschen Catechismus werd kort weg van de hand gewezen. Daar sommige leden der Synode niet ingenomen waren met de prediking van Gerhard von Reading, omdat deze daarin te kennen had gegeven, dat hij eenen Christelijk ongevatte evolutie-theorie hul- digde, en ingenomen was met het resultaat van de zoogenoemde hoogere critiek, sprak men het uit, dat een preek, die voor de Synode werd gehouden, niet te beschouwen is als een offici- eele verklaring van de leeropvattingen der Gereformeerde kerk. Het komt ons voor, dat men zich van de bezwaren der broeders wel wat al te lichtvaardig heeft afgemaakt.
De eerste Synode der Duitsch-Gereformeerde kerk werd 151 jaren geleden gehouden, en be- stond uit 31 afgevaardigden, waaronder vier

predikanten; de jongste Synode was samen- gesteld uit 200 afgevaardigden.
WINCKEL.
Voor Kinderen.
EEN DREIGEND GEVAAR.
XI.
Met moed en op God vertrouwend was Hein- rich, als gezegd, zijn werk in de Russische hoofd- stad begonnen.
Zijn kennis van de taal kwam hem nu te pas, en 't bleek thans hoe goed het was dat hij zich in die taal had geoefend, al had dan ook de juffer er een beetje last van gehad.
Voor de patroons, de heeren Schröder, bleek onze Heinrich als agent al even bruikbaar, als in zijn vroegere betrekking. Het gelukte hem zeer voordeelige overeenkomsten te sluiten en voor de vele zaken, waarin zijn patroons har- delieden, goeden afrek te vinden. Reeds na een half jaar ging het zoo goed dat de heeren Schröder, uit eigen beweging, de jaarwedde van hun agent aanmerkelijk verhoogden. Deze van zijn kant werkte ijverig om de zaken al meer uit te breiden. Zoo dienden heer en on- dergeschiedte elkander op de rechte wijs, heel anders dan men tegenwoordig 't zoo vaak ziet, dat ze als grimmige dieren tegenover elkaar staan. Dat is niet wat de Heere God wil, die ons niet leert dat wij onze meerdere als vij- and te beschouwen of onze mindere slechts ten onzen bate te gebruiken hebben. Boaz zei tot zijn maaiers: „De Heere zij met u” en zij antwoordden: „De Heere zegene u.” Zoo moet het zijn en gaat het goed.
Een tijdlang had Schliemann alzoou trouw en eerlijk en met goed gevolg zaken voor zijn heeren gedaan, toen een gedachte bij hem op- kwam, die in nauw verband stond met zijn verdere plannen. Immers hoeveel andere dingen hij ook aan het hoofd had, Griekenland en Troye en het opgravingplan vergat hij niet. Vast stond bij hem, zoo eenigzins mogelijk, nog eens naar Troye te gaan. Doch daarvoor moest hij geheel onafhankelijk man zijn, en over heel wat geld kunnen beschikken.
Daar toe meende hij 't best te kunnen komen, door zelf als koopman op te treden. Hij sprak er over met de heeren Schröder. Deze speet het wel een trouwen agent te moeten missen. Doch eenzijdig had hij veel voor hen gedaan, kon een tweede nu 't werk best voort- zetten en was die wel te Petersburg te vin- den, anderszins was hetgeen Schliemann wenschte zeer natuurlijk. Zoo scheidden ze dan als vrienden en begon de man, die als een arme schopbreukeling te Amsterdam was beland, thans zijn eigen zaken als koopman te Peters- burg. Zoover had hij het, naar 's Heeren bestel, mogen brengen.
Zooda ik reeds zei, bleef Schliemann, al was hij met hart en ziel koopman, toch zijn voor- nemen in gedachten houden. Hij ging voort met talen leeren en oefende zich ook jeverig in het oud Grieksch, dat er anders uitziet dan het Grieksch dat nu te Athene gebruikt wordt. In het eerstbedoelde Grieksch zijn de boeken ge- schreven van Homerus en anderen, die hande- len over de dingen, waarin Schliemann zoo groot belang stelde. Hij begreep ter och dat hij de kennis der oude taal noodig had, wilde hij slagen.
Koopman en geleerde te wezen, gaat in den regel niet samen. Schliemann — er zijn meer voorbeelden — heeft echter bewezen, dat het mogelijk is.
Drie jaren nadat onze vriend zijn eigen zaken begonnen was, zag hij zich reeds in het bezit van een vermogen van ongeveer honderdduizend gulden. 't Was eerlijk erworven, al zou de wereld hebben kunnen zeggen, dat het geluk den jongen koopman had gediend. Wij echter weten dat niet het blind „geluk” — 't welk niets is — maar de Heere God ook overvoer- of tegenspoed in aardische dingen beslist.
De herfst was aangebroken. Een groote lading verhoort was door Schliemann besteld en zou uit Memel in Oost Pruisen naar Petersburg worden verscheept.
Doch wat gebeurde?
Den 4en October breekt te Memel een felle brand uit, in de nabijheid der pakhuizen waar koopmansgoederen uit alle oorden der wereld liggen. Snel grepen de vlammen in 't rond; een aantal woonhuizen lagen weldra in de asch en toen sloeg het vuur over op de pakhuizen. Alle krachten werden ingespannen om de vuurgloed te doven. Maar aanvankelijk vergeefs. Hoog stegen de vlammen en telkens dreef de wind den vonkenregen verder, die weder huizen in den brand zette. Heel den nacht woelden de vlammen. Eindelijk tegen den morgen werd men het vuur in zoover meester, dat het althans tot een bepaalde kring was beperkt.
Maar daar binnen was dan ook alles als 't ware een rookende puinhoop. Bijna niets was gespaard gebleven. Rookende muren en verkoolden balken nog slechts wezen de plekken aan waar een dag te voren honderden woonden en schatten lagen opgestapeld.
Met groote bezorgdheid vernam Schliemann wat er geschied was. Een niet gering deel van zijn vermogen had hij in een lading verhoort gestoken en de vrees was niet ongegrond dat alles zou verloren zijn. Wel pleegt men tegen dergelijke ongevallen zich te verzekeren, doch 't zij dat dit verzuimd was of om een of andere reden ondoenlijk, — de goederen waren niet verzekerd en heel de schade, als die er was, kwam voor des koopmans rekening.
HUTJE MET MUTJE.
Een geacht lezer zendt ons het volgende dat we gaarne opnemem:
Zooover mijne kennis van dialecten strekt moet de verklaring van de uitdrukking „'t hutje met 't mutje” gezocht worden in het Overrijnsch landsdialect. Daar luidt het: „'t hutten met 't muttjen”, wat in gewoon Hollandsche uitspraak is: „'t hutje met de oude zeug” (moedervarken). 't Zou dus beteekenen: niet 't hok te verko- pen zonder 't varken, dat dan geen plaats meer zou hebben. Dus in de beteekenis: „'t een met 't ander” (maar juist nog niet „iets dat waar- deloos is”) maar „dat eigenlijk bij elkander moet blijven”, ligt het eigenaardige dezer zegs- wijze. 't Misschien kan u deze uitlegging inter- resseeren of den lezers der *Heralt*, die de „vragenrubriek” gaarne nazien. Dit geeft mij vrij- moedigheid om ze naast uwe verklaring te geven.
Met alle achting
L. G. G. v. d. m.
AAN VRAGERS.
In het boek van den profet Daniel wordt gesproken van een harigen bok en een ram,
1) Iets eigenaardigs is, dat men dit zeggen niet ontcijfen kan.